

Shedding New Light on an Ancient Festival – based on a shiur by R. Ari Kahn

Source 1: Maoz Tsur – sung after the lighting of the candles

O mighty stronghold of my salvation,
 to praise You is a delight.
 Restore my House of Prayer
 and there we will bring a thanksgiving offering.
 When You will have prepared the slaughter
 for the blaspheming foe,
**Then I shall complete with a song of hymn
 the dedication of the Altar.**

מַעֲזֵז צוֹר יְשׁוּעָתִי
 לְךָ נָאֵה לְשַׁבַּח
 תִּכּוֹן בֵּית תְּפִלָּתִי
 וְשָׁם תּוֹדָה נִזְבֵּחַ
 לַעֲת תִּכְיִן מִטְבַּח
 מִצֵּר הַמִּנְבֵּחַ
 אֲזִ אֲגַמֵּר בְּשִׁיר מִזְמוֹר
 חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ

Source 2: Talmud Shabbat 21a

מאי חנוכה? דתנו רבנן, בעשרים וחמישה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון, דלא למספד בהון, ודלא להתענות בהן. שפשנכנסו יונים להיכל, טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן, שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס, והדליקו ממנו שמנה ימים. לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה:

The Gemara asks: **What is Hanukkah**, and why are lights kindled on Hanukkah? The Gemara answers: **The Sages taught in *Megillat Ta'anit*: On the twenty-fifth of Kislev, the days of Hanukkah are eight. One may not eulogize on them and one may not fast on them. What is the reason? When the Greeks entered the Sanctuary they defiled all the oils that were in the Sanctuary by touching them. And when the Hasmonean monarchy overcame them and emerged victorious over them, they searched and found only one cruse of oil that was placed with the seal of the High Priest, undisturbed by the Greeks. And there was sufficient oil there to light the candelabrum for only one day. A miracle occurred and they lit the candelabrum from it eight days. The next year the Sages instituted those days and made them holidays with recitation of *hallel* and special thanksgiving in prayer and blessings.**

Source 3: The Aftermath of the Chanukah Story – My Jewish Learning

In 142 BCE, Simon, the last survivor of the Maccabee brothers, was recognized as high priest and political leader by his own people. He severed bonds of allegiance to the Syrian rulers, got the Greek garrison out of Jerusalem, and began to mint his own coins, the first ever by a Jewish state. He was succeeded by his son John Hyrcanus, who established the Hasmonean dynasty.

Taking control of the kingship violated the people's trust because it transgressed Torah: The Bible stipulates (Genesis 49:10) that the kingship should always rest in the tribe of Yehudah (descendants of Jacob's son Judah), as it did once David's line was established. It was to be separated from the priesthood, which comes out of the tribe of Levi (from which Aaron descended [Numbers 3:6-9]), to balance the secular and the spiritual. The Hasmoneans, though Kohanim of the tribe of Levi, were not in line for the high priesthood or for political leadership, which they usurped. [This is the author's interpretation of events.]

What began in glory ended in ignominy. The nine Hasmonean rulers to be recognized by the Roman senate engaged in the same political intrigues, self-aggrandizement, and bloodshed as the previous regime. When two brothers who were not eligible claimed the kingship, they called on a representative of Rome to arbitrate. Foolishly repeating the mistake of the Hellenized Jews, the contending brothers opened the door to the Roman conquest, which ended their rule (when Herod killed the last of them) after just 103 years and ended Jewish sovereignty in Israel for almost 2,000 years.

Source 4: Sefer Yuchsin

ויעשו חנוכה המזבח בחדש כסלו בכ"ה יום בו. ושימו את לחם הפנים וידליקו הנרות ונעשה נס גדול בשמן כמו שקבלו רבותינו ז"ל כדאיתא בפי' במה מדליקין ויהללו ליי"י שמנה ימים.

And they performed a dedication of the mizbeach/altar on the 25th of Kislev. They reinstated the showbreads and lit the candles – and a great miracle occurred with the oil as our rabbis received by tradition....and they praised God for eight days.

What's the emphasis here?

What was the focus of the celebration at that time?

Source 5: Shemot Ch. 40

(לב) בָּבֹאִם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד וּבִקְרִבָתָם אֶל הַמִּזְבֵּחַ יִרְחֲצוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה: (לג) וַיִּקָּם אֶת הַחֲצֵר סָבִיב לַמִּשְׁכָּן וְלַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן אֶת מָסַךְ שַׁעַר הַחֲצֵר וַיַּכֵּל מֹשֶׁה אֶת הַמִּלְאָכָה: (לד) וַיִּכַּס הָעֵנָן אֶת אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּכְבֹּד ה' מֵלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן: (לה) וְלֹא יָכֹל מֹשֶׁה לָּבוֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד כִּי שָׁכַן עָלָיו הָעֵנָן וַיִּכְבֹּד ה' מֵלֵא אֶת הַמִּשְׁכָּן: (לו) וּבַהֲעֵלוֹת הָעֵנָן מֵעַל הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִסְעֵיהֶם: (לז) וְאִם לֹא יֵעֲלֶה הָעֵנָן וְלֹא יִסְעוּ עַד יוֹם הָעֲלָתוֹ: (לח) כִּי עֲנָן ה' עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאֵשׁ תִּהְיֶה לַיְלָה בּוֹ לְעֵינֵי כָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִסְעֵיהֶם:

- 40:32 They would wash [in this manner] whenever they came to the Communion Tent or offered sacrifice on the altar. [It was all done] as God had commanded Moses.
- 40:33 He set up the enclosure surrounding the tabernacle and altar, and he placed the drape over the enclosure's entrance. With this, Moses completed all the work.
- 40:34 The cloud covered the Communion Tent, and God's glory filled the Tabernacle.
- 40:35 Moses could not come into the Communion Tent, since the cloud had rested on it, and God's glory filled the Tabernacle.
- 40:36 [Later], when the cloud would rise up from the Tabernacle, it [would be a signal] for the Israelites to move on, [and this was true] in all their travels.
- 40:37 Whenever the cloud did not rise, they would not move on, [waiting] until the day it did.
- 40:38 God's cloud would then remain on the Tabernacle by day, and fire was in it by night. This was visible to the entire family of Israel, in all their travels.

Source 6: Divrei HaYamim (Chronicles) 2, Ch. 7

א וּכְכֹלֹת שְׁלֹמֹה לְהִתְפַּלֵּל וְהָאֵשׁ יָרְדָה מִהַשָּׁמַיִם וַתֹּאכַל הָעֹלָה וְהַזִּבְחִים וַיִּכְבֹּד ה' מֵלֵא אֶת-הַבַּיִת: ב וְלֹא יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לָבוֹא אֶל-בַּיִת ה' כִּי-מֵלֵא כְבוֹד-ה' אֶת-בַּיִת ה': ג וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רָאִים בְּרִדָּת הָאֵשׁ וַיִּכְבֹּד ה' עַל-הַבַּיִת וַיִּכְרְעוּ אַפִּים אַרְצָה עַל-הָרֶצֶף וַיִּשְׁתַּחֲווּ וְהוֹדוּת לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: ד וְהַמֶּלֶךְ וְכָל-הָעָם זָבָח וְזָבַח לִפְנֵי ה': ט וַיַּעֲשׂוּ בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצָרַת כִּי חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ עָשׂוּ שִׁבְעַת יָמִים וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים:

1. When Solomon finished praying, fire descended from heaven and consumed the burnt offering and the sacrifices, and the glory of the LORD filled the House.
2. The priests could not enter the House of the LORD, for the glory of the LORD filled the House of the LORD.
3. All the Israelites witnessed the descent of the fire and the glory of the LORD on the House; they knelt with their faces to the ground and prostrated themselves, praising the LORD, "For He is good, for His steadfast love is eternal."
4. Then the king and all the people offered sacrifices before the LORD. King Solomon offered as sacrifices 22,000 oxen and 120,000 sheep; thus the king and all the people dedicated the House of God.

9. On the eighth day they held a solemn gathering; they observed the dedication of the altar seven days, and the Feast seven days.

Source 8: Sefer Ezra Ch. 6

(טו) וַיִּשְׁלֹחַ בְּיָמָיו בֵּיתָה דָּנָה עַד יוֹם תְּלָתָה לִירַח אֲדָר דִּי הִיא שְׁנַת שֵׁת לְמַלְכוּת דָּרְיוֹשׁ מֶלֶכָּא :
 (טז) וַעֲבָדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּהֻנָּיָא וְלוֹיָא וּשְׂאֵר בְּנֵי גִלּוּתָא חֲנֻכַּת בֵּית אֱלֹהֵא דָּנָה בְּחֻדָּה : (יז)
 וְהִקְרְבוּ לְחֻנְכַּת בֵּית אֱלֹהֵא דָּנָה תּוֹרִין מֵאָה דְּכָרִין מֵאַתִּין אֲמָרִין אַרְבַּע מֵאָה וַצִּפִּירֵי עֲזִין
 לְחֻטִּיאָהוּ {לְחֻטִּיאָהוּ} עַל כָּל יִשְׂרָאֵל תָּרִי עֶשֶׂר לְמִנְיָן שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל : (יח) וְהִקִּימוּ כְּהֻנָּיָא
 בְּכָל־גִּתְהוֹן וְלוֹיָא בְּמַחֲלָקְתְּהוֹן עַל עֲבִידַת אֱלֹהֵא דִּי בִירוּשָׁלַם כְּכַתֵּב סֵפֶר מֹשֶׁה : (יט) וַיַּעֲשׂוּ
 בְנֵי הַגּוֹלָה אֶת הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעַה עֶשֶׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן : (כ) כִּי הִטְהֵרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם כָּאֶחָד
 כָּלָם טְהוֹרִים וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח לְכָל בְּנֵי הַגּוֹלָה וְלֹאֲחִיהֶם הַכֹּהֲנִים וְלֵהֶם : (כא) וַיֹּאכְלוּ בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל הַשְּׁבִיִּים מִהַגּוֹלָה וְכָל הַנִּבְדָּל מִטְּמֵאֹת גּוֹי הָאָרֶץ אֲלֵהֶם לְדָרֵשׁ לִיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל :
 (כב) וַיַּעֲשׂוּ חֹג מִצּוֹת שְׁבַעַת יָמִים בְּשִׁמְחָה כִּי שִׁמְחָם ה' וְהִסֵּב לֵב מֶלֶךְ אֲשׁוּר עֲלֵיהֶם לְחֹק
 יְדֵיהֶם בְּמִלְאֶכֶת בֵּית הָאֱלֹקִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל :

15 The house was finished on the third of the month of Adar in the sixth year of the reign of King Darius. 16 The Israelites, the priests, and the Levites, and all the other exiles celebrated the dedication of the House of God with joy. 17 And they sacrificed for the dedication of this House of God one hundred bulls, two hundred rams, four hundred lambs, and twelve goats as a purification offering for all of Israel, according to the number of the tribes of Israel. 18 They appointed the priests in their courses and the Levites in their divisions for the service of God in Jerusalem, according to the prescription in the Book of Moses. 19 The returned exiles celebrated the Passover on the fourteenth day of the first month, 20 for the priests and Levites had purified themselves to a man; they were all pure. They slaughtered the passover offering for all the returned exiles, and for their brother priests and for themselves. 21 The children of Israel who had returned from the exile, together with all who joined them in separating themselves from the uncleanness of the nations of the lands to worship the LORD God of Israel, ate of it. 22 They joyfully celebrated the Feast of Unleavened Bread for seven days, for the LORD had given them cause for joy by inclining the heart of the Assyrian king toward them so as to give them support in the work of the House of God, the God of Israel.

Source 9: Ezra Ch. 3

(י) וַיִּסְדּוּ הַבְּנִים אֶת הַיֵּכָל ה' וַיַּעֲמִידוּ הַכֹּהֲנִים מְלַבָּשִׁים בְּחֻצְרוֹת וְהַלְוִיִּם בְּנֵי אָסָף
 בְּמַצְלִיתִם לְהַלֵּל אֶת ה' עַל יְדֵי דָוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל : (יא) וַיַּעֲנוּ בְּהַלֵּל וּבְהוֹדֹת לֵה' כִּי טוֹב כִּי
 לְעוֹלָם חֲסָדוֹ עַל יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעָם הִרְעִיּוּ תְרוּעָה גְדוֹלָה בְּהַלֵּל לֵה' עַל הוֹסֵד בֵּית ה' : (יב)
 וְרָבִים מִהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת הַזִּקְנִים אֲשֶׁר רָאוּ אֶת הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן בְּיָסְדוֹ זֶה
 הַבַּיִת בְּעֵינֵיהֶם בָּכִים בְּקוֹל גָּדוֹל וְרָבִים בְּתְרוּעָה בְּשִׁמְחָה לְהָרִים קוֹל : (יג) וְאִין הָעָם
 מְכִירִים קוֹל תְּרוּעַת הַשִּׁמְחָה לְקוֹל בְּכִי הָעָם כִּי הָעָם מְרִיעִים תְּרוּעָה גְדוֹלָה וְהַקּוֹל
 נִשְׁמָע עַד לְמֶרְחֹק :

10 When the builders had laid the foundation of the Temple of the LORD, priests in their vestments with trumpets, and Levites sons of Asaph with cymbals were stationed to give praise to the LORD, as King David of Israel had ordained. 11 They sang songs extolling and praising the LORD, "For He is good, His steadfast love for Israel is eternal." All the people

raised a great shout extolling the LORD because the foundation of the House of the LORD had been laid. **12 Many of the priests and Levites and the chiefs of the clans, the old men who had seen the first house, wept loudly at the sight of the founding of this house. Many others shouted joyously at the top of their voices. 13 The people could not distinguish the shouts of joy from the people's weeping, for the people raised a great shout, the sound of which could be heard from afar.**

Source 10: Rishimat Shiurim – R. Soloveitchik – Masechet Succah 48b

וניתן לומר ששונה המזבח משאר כלי המקדש, שהרי בבית שני היה מקדש בלי ארון הקודש, ונראה מזה כי שאר הכלים אין מעכבים בהכשר המקדש חוץ ממזבח החיצון. כשחסר מזבח יש פסול בעצם קדושת המקדש והכשרו, ומשום כך נפסל דם בפגימת המזבח, ולכן אין ביכורים משנפגם המזבח. ומכיון שהמזבח מהוה חלק מעצם קדושת המקדש, יתכן שדוקא פגם זה מכסים משום בזיון המקדש ולא פסול כלי אחר. שתי חנוכות המזבח נמצאות בתורה; בפרשת פקודי במשיחת כל כלי המשכן, ובפרשת נשא בחנוכת הנשיאים. הראשונה היתה בתורת כלי כשאר כלי המקדש, אבל השניה כחנוכת המשכן עצמו, כי עצם קדושת המשכן ומקדש תלוי במזבח. בהתאם לכך קוראת התורה בפרשת נשא חנוכת המשכן - חנוכת המזבח.

It seems that the mizbeach is different than all of the other vessels in the Mikdash, because during Bayit Sheni, there was a Mikdash without the Holy Ark. It seems from this that the other vessels – aside from the external altar – are not essential for the kashrut of the Mikdash. When the mizbeach is abbet, the essential sanctity and kashrut of the Mikdash is blemished....

Source 11: Midrash Bereishit Rabba

א"ר לוי כתיב (שם /דברי הימים ב' ז') כי חנוכת המזבח עשו שבעת ימים והחג שבעת ימים ואין לך ז' לפני החג שאין בהן שבת ויוהכ"פ, ואותן ז' ימים היו ישראל אוכלים ושותים ושמחים ומדליקין נרות ובסוף חזרו ונצטערו על הדבר אמרו תאמר שיש בידינו עון שחללנו שבת, ולא התענינו ביום הכפורים, וכדי לפייסן שרצה הקדוש ברוך הוא מעשיהם, יצתה בת קול ואמרה להן כולכם מבני העוה"ב, והברכה אחרונה היתה גדולה מן הראשונה שנאמר (מלכים א' ח) וילכו לאהליהם שמחים וטובי לב, א"ר יצחק שמחים שמצאו נשותיהם טהורות וטובי לב שנתעברו זכרים, א"ר לוי יצאה בת קול ואמרה להם כולכם מבני העולם הבא, ואחרנא דרש כבר כתיב (מלכים ב' ה) ותלך מאתו מה ת"ל (שם /מלכים ב' ד') ותבא ותגד לאיש האלהים, אלא ויעמוד השמן שהוקר השמן ובאת לשאול אם תמכור אם לא תמכור, הברכה האחרונה היתה גדולה מן הראשונה (שם /מלכים ב' ד') ואת ובניך תחיי בנותר עד שיחיו המתים, ...

Rabbi Levi said: "It is written: "They observed the dedication of the altar seven days, and the Feast seven days (2 Chronicles 7:9)": do you not have seven days before the festival which had among them Shabbat and Yom

Kippur, and Israel was drinking, eating, rejoicing, and lighting lights for seven days? And finally they returned and felt upset about the matter. They said: "You will say that in our hands is a sin because we desecrated Shabbat and did not fast on Yom Kippur". And so to pacify them that the Holy One, blessed be He, was pleased with their deeds, he emitted a divine voice that said to them: "All of you are from the children of the World to Come", and the later blessing was greater than the first, as it is said: "and went to their homes, joyful and glad of heart (1 Kings 8:66)". Rabbi Yitzchak said: "'Joyful" because they found their wives pure, and "glad of heart" because they became pregnant with males". Rabbi Levi said: "He emitted a divine voice that said to them: "All of you are from the children of the World to Come"". And another interpreted that thus it is written: "She went away (2 Kings 4:5)". Teaching what does it say: "She came and told the man of God (2 Kings 4:7)"? **Rather "and the oil stopped (2 Kings 4:6)" because the oil was more valuable, and she came to ask if she should sell or not sell.** The later blessing was greater than the first: "And you and your children can live on the rest (2 Kings 4:7)": until the dead live.

Source 12: Book of Maccabees 2 Ch. 10:5-8

(ח) ומאת ה' הייתה זאת לחטא את הבית בעצם היום ההוא אשר טימאו אתו הגויים, והוא יום העשרים וחמשה לירח כסלו. (ט) ויחוגו חג לה' שמונת ימים כימי חג הסוכות, ויזכרו את הימים מקדם בחגגם את חג הסוכות בהרים ובמערות, ויתעו בשימון כבהמות שדה. (י) ויקחו ערבי נחל וכפות תמרים ושירו שיר שבח והודיה לה', אשר נתן להם עוז ותשועה לטהר את בית מקדשו. (יא) ויעבירו קול בכל ערי יהודה לחוג את החג הזה מדי שנה בשנה.

⁵They rededicated the Temple on the twenty-fifth day of the month of Kislev, the same day of the same month on which the Temple had been desecrated by the Gentiles.⁶**The happy celebration lasted eight days, like the Festival of Shelters, and the people remembered how only a short time before, they had spent the Festival of Shelters wandering like wild animals in the mountains and living in caves.**⁷**But now, carrying green palm branches and sticks decorated with ivy, they paraded around, singing grateful praises to him who had brought about the purification**

of his own Temple. ⁸Everyone agreed that the entire Jewish nation should celebrate this festival each year.

Source 13: Peskta Rabtai 6

מה גדלו מעשיך ה' [וגו'] מהו מאד עמקו מחשבותיך אמר רבי חנינא **בעשרים וחמשה בכסליו** נגמרה **מלאכת המשכן** ועשה מקופל עד **אחד בניסן**, שהקימו משה אחד בניסן כמה שכתב וביום החודש הראשון באחד לחדש תקים משכן אהל מעד (שמות מ' ב'), וכל זמן שהיה מקופל היו ישראל מלמלאין על משה לומר למה לא הוקם מיד שמא דופי אירע בו, שחשב לערב שמחת המשכן בחודש שנולד בו יצחק, שבניסן נולד יצחק, ומניין אלא כשהמלאכים באים אצל אברהם מהו אומר לושי ועשי עגות (בראשית י"ח ו') שהיה פסח ואמרו לו שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך (שם/בראשית י"ח/ י') מהו כעת חיה אמר ר' זבדי בן לוי סריטה סרטו לו על כותל כשתבא השמש לכאן, לא עשה אלא כיון שבא ניסן והוקם המשכן עוד לא לימלס אדם אחר משה, ומעתה **הפסיד כסליו** שנגמרה מלאכה בו, לאו, מהו ותשלם אמר הקדוש ברוך הוא עלי לשלם לו, מה שילם לו הקדוש ברוך הוא **חנוכת בית חשמנאי**, אף שלמה גמר מלאכת המקדש בחודש מרחשון ובשנה אחת עשרה בירח בול כלה הבית (מלכים א' ו' ל"ח), מהו בירח בול בירח שהביא הקדוש ברוך הוא את המבול, ונעשה נעול שנים עשר חודש, והיו הכל מלמלאין על שלמה לומר לא בנה של בת שבע הוא היאך הקדוש ברוך הוא משרה שכינתו לתוך מעשה ידיו (בית המקדש), והאלהים שחשב לערב שמחת בית המקדש בחודש שנולד בו אברהם בירח האתנים (שם/מלכים א' ח' ב') זה חודש תשרי, ולמה הוא קורא ירח האיתנים החודש שנולד בו אברהם שנאמר משכיל לאיתן האזרחי (תהלים פ"ט א), וכל אותם שנים עשר חודש שנעשה נעול אף על פי שהיתה כל מלאכת המקדש גמורה הואיל והיה נעול כמי שלא עשה בה כלום, כיון שנפתח בחודש המועדות והקריב הקרבנות וירדה האש אמר הקדוש ברוך הוא עכשיו שלמה המלאכה ותשלם כל המלאכה, והפסיד מרחשון, לאו, אמר הקב"ה עלי לשלם לו ותשלם כל המלאכה.

Source 14: Commentary of the Vilna Gaon on Shir HaShirim Ch. 1

לכס כליל החקדש חג . ופסוק ב' נגד מתן תורה כ"ל . ופסוק כג' הוא נגד בנין המשכן שהקריבו ע' פרים נגד כעומת כ"ל . ופסוק ד' כוח נגד ביאת הארץ שאז נשלם הכל . וגם כס נגד ד' רגלים הא' נגד פסח שאמרו שירס . וכב' נגד שבוטות שהוא מתן תורה . וכג' הוא נגד סוכות שהוא זכר לזיכרון ענוי קבוד שהיה חלוי צנין המשכן כידוע . וזה יתורן מה שהקשו למס אנהו עושים סוכות בחשרי כיון שהוא נגד זיכרון ענוי כבוד היה ראוי לעשות צנין כי צנין היה תחילת זיכרון ענוי . אבל נראה לפי שכתבו את כענל וסהלוק הענויים ואז נא חזרו עד שהחילו לעשות המשכן ומשה ירד ביוס"כ ובמהרה יו"כ ויקבל משה ולויה על מלאכת המשכן חס היה ביו"א חשרי וכהיו וסעס הביאו עוד נדבדב צבקר צבקר ב' ימים כרי י"ג בחשרי וני"ד בחשרי נעלו כל חכס לב ממשס את הזהב צמין ומשקל וכו' ס החילו לעשות ואז חזרו ענוי כבוד ולכן חנו עושין סוכות צט"ו בחשרי . וסד' משכני אהרין הוא נגד שמיני עשרת שהוא לישראל לנדו . וסס נגד סד' חוביס . שיר השירים הוא נגד דבור . ישקני הוא נגד שמינה . לריח הוא נגד ריח . משכני אהרין הוא רחיס :

... Sukkot commemorates the clouds of Glory, which depended on the building of the *Mishkan*, and it is written, "And the people brought." This answers the question that has been asked: Why do we build *sukkot* in Tishrei? Inasmuch as they correspond to the clouds of Glory, it would have appropriate to build them in Nissan, because it was in Nissan that the clouds first appeared. It seems, however, that when they made the [golden] calf, the clouds disappeared, after which they did not return until the work on the *Mishkan* commenced. Moshe descended [from Mount Sinai] on Yom Kippur, and on the day after Yom Kippur "Moshe assembled" (*Shemot 35:1*) [the people] and commanded [them] about the building of the *Mishkan*. This was on the 11th of Tishrei. And it is written: "And the people brought in the morning in the morning (*ba-boker ba-boker*)" – another two days, bringing us to the 13th of Tishrei. And on the 14th of Tishrei, every wise man of heart took the gold from Moshe, and on the 15th they began to work. It was then that the clouds of Glory returned, and for this reason we observe Sukkot on the 15th of Tishrei.

Rav Yitzchak Levy: According to the Vilna Ga'on, the actual building of the *Mishkan* began on the 15th of Tishrei, and led to the return of the clouds of Glory, which had disappeared in the wake of the sin of the golden calf and returned now with the beginning of the construction of the *Mishkan*. This corresponds to the resting of the *Shekhina* in a cloud on Mount Sinai before the giving of the Torah. According to the Vilna Ga'on, there is an essential connection between the building of the *Mishkan* and the festival of Sukkot, which according to one opinion commemorates the clouds of Glory; as such, the *sukka* parallels the *Mishkan*.

Source 15: Shemot Ch. 23

יד יְשַׁלַּשְׁ רִגְלִים, תַּחֲגִיל **14** Three times thou shalt keep a feast unto Me
בַּשָּׁנָה. in the year.

טו אֶת-חֹג הַמִּצּוֹת, תִּשְׁמֹר- **15** The feast of unleavened bread shalt thou
שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת keep; seven days thou shalt eat unleavened
כַּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ bread, as I commanded thee, at the time
הָאֲבִיב, כִּי-בֹ יֵצְאָתָּ appointed in the month Abib--for in it thou
מִמִּצְרַיִם; וְלֹא-יֵרָאוּ פָנַי, came out from Egypt; and none shall appear
רִיקָם. before Me empty;

טז וְחֹג הַקִּצִּיר בְּכוֹרֵי **16** and the feast of harvest, the first-fruits of
מַעֲשֶׂיךָ, אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה; thy labours, which thou sowest in the field;
וְחֹג הָאֲסֹף בְּצֵאת הַשָּׁנָה, **and the feast of ingathering, at the end of the**
בְּאֲסֹפְךָ אֶת-מַעֲשֶׂיךָ מִן- **year, when thou gatherest in thy labours out of**
הַשָּׂדֶה. the field.

Source 16: Shemot Ch. 34

22 **כב** וְחַג שִׁבְעַת תַּעֲשֶׂה לָּהּ, **22** And thou shalt observe the feast of weeks, even of the first-fruits of wheat harvest, **and the feast of ingathering at the turn of the year.**

Source 17: Devarim Ch. 16

13 **יג** חַג הַסֻּכֹּת תַעֲשֶׂה לָּהּ, **13** Thou shalt keep the feast of tabernacles seven days, after that thou hast gathered in from thy threshing-floor and from thy winepress.

Source 18: Meshech Chochma commentary on Shemot Ch. 23

The holiday changes its name!

וְחַג הָאָסִיף. וְכֵן בִּ"כִי תִשָּׂא" (להלן לד, כב). לֹא כֵן בְּדִבְרִים (טז, יג) כְּתִיב "חַג הַסֻּכֹּת". הַטֵּעַם עַל פִּי דְבָרֵי הַגִּר"א (שִׁיר הַשִּׁירִים ד, טז) כְּשֶׁנִּיתֵן לַחֻצוֹת הַשְּׁנַיִם וּמֹשֶׁה יָרַד מִן הַהָר וַחֲזָרוּ עֲנֵי הַכְּבוֹד בִּט"ו לַחֹדֶשׁ תִּשְׂרִי נִצְטוּ עַל סֻכּוֹת כִּידוּעַ. וְלִכְךָ, אִזּוֹ קוֹדֶם דְּבָרוֹת שְׁנִיּוֹת נִקְרָא חַג הָאָסִיף וְלֹא חַג הַסֻּכּוֹת. ...

Source 19: Vayikra Ch. 16

1 **א** וַיְדַבֵּר יְהוָה, אֶל-מֹשֶׁה, אַחֲרֵי מוֹת, שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן--בִּקְרִבָתָם לִפְנֵי-יְהוָה, וַיָּמָתוּ. **1** And the LORD spoke unto Moses, after the death of the two sons of Aaron, when they drew near before the LORD, and died;

2 **ב** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, דַּבֵּר אֶל-אַהֲרֹן אָחִיךָ, וְאַל-יָבֹא בְּכָל-עֵת אֶל-הַקֹּדֶשׁ, מִבֵּית לְפָרֹכֶת--אֶל-פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ, וְלֹא יָמוּת, כִּי בָעֲנָן, אֶרְאֶה עַל-הַכַּפֹּרֶת. **2** and the LORD said unto Moses: 'Speak unto Aaron thy brother, that he come not at all times into the holy place within the veil, before the ark-cover which is upon the ark; that he die not; **for I appear in the cloud upon the ark-cover.**

13 **יג** וְנָתַן אֶת-הַקְטֹרֶת עַל-הָאֵשׁ, לִפְנֵי יְהוָה; וְכִסָּה עָנַן הַקְטֹרֶת, אֶת-הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל-הָעֲדוּת--וְלֹא יָמוּת. **13** And he shall put the incense upon the fire before the LORD, **that the cloud of the incense may cover the ark-cover that is upon the testimony, that he die not.**

Source 20: Customs of the Maharil – Hilchot Succot

Mahari Segal said that he saw his teacher mark the walls of the Succah a-b-c so that the order of the Succah's walls would not be altered from year to year

Source 21: Commentary of Shla on Masechet Chulin

- ❖ Why is there a crown/atara on the Talit?
- ❖ What is the connection to the marking/designation of the beams of the Mishkan?
- ❖ The connection to marking the walls of the Succah

כא. בענין הנחת הטלית, ראוי שאותן ציציות שבאו ראשונה בצד ראש שיהיו לעולם לצד הראש, כיון שזכו להיות למעלה אין ראוי שירדו ממעלתן. ועל כן נוהגים לעשות עטרת תפארת להיכר שהוא חלק הראש, שלא יחליפנו ולא ימיר אותו עליונים למטה ותחתונים למעלה. וראיה לדבר ממאי דאמרין בירושלמי (שבת פ"ב ה"ג) והביאו ר"ן במסכת שבת פרק הבונה (קג א), גבי מה שאמרו חכמי המשנה ז"ל (שם) שכותבין קרשי המשכן לידע איזהו בן זוגו. זה לשונו שם, אמר רבי אמי, יוהקמת את המשכן כמשפטו (שמות כו, ל), וכי יש משפט לעצים? אלא קרש שזכה לינתו בצפון ינתו בצפון לעולם, וכן בדרום ינתו בדרום, לפיכך רושמיין עליהם שלא יחליפו וכו'. וכעין זה מצאתי במהרי"ל בהלכות סוכה א"ך שראה שרבו מהר"ש היה מסמן הדפין למחיצת הסוכה א' ב' ג', כדי לראות סדר עמידתן שלא לשנותן משנה לשנה, עכ"ל (עמק ברכה).

Source 22 : Talmud Succah 51a & 53a

MISHNA: One who did not see the Celebration of the Place of the Drawing of the Water never saw celebration in his days. This was the sequence of events: At the conclusion of the first Festival day the priests and the Levites descended from the Israelites' courtyard to the Women's Courtyard, where they would introduce a significant repair, as the Gemara will explain. There were golden candelabra atop poles there in the courtyard. And there were four basins made of gold at the top of each candelabrum. And there were four ladders for each and every pole and there were four children from the priesthood trainees, and in their hands were pitchers with a capacity of 120 log of oil that they would pour into each and every basin. From the worn trousers of the priests and their belts they would loosen and tear strips to use as wicks, and with them they would light the candelabra. And the light from the candelabra was so bright that there was not a courtyard in Jerusalem that was not illuminated from the light of the Place of the Drawing of the Water. The pious and the men of action would dance before the people who attended the celebration, with flaming torches that they would juggle in their hands, and they would say before them passages of song and praise to God. And the Levites would play on lyres, harps, cymbals, and trumpets, and countless other musical instruments. The musicians would stand on the fifteen stairs that descend from the Israelites' courtyard to the Women's Courtyard, corresponding to the fifteen Songs of the Ascents in Psalms, i.e., chapters 120-134, and upon which the Levites stand with musical instruments and recite their song.

מתני' מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו במוצאי יום טוב הראשון של חג ירדו לעזרת נשים ומתקנין שם תיקון גדול מנורות של זהב היו שם וארבעה ספלים של זהב בראשיהם וארבעה סולמות לכל אחד ואחד וארבעה ילדים מפירחי כהונה ובידיהם כדים של מאה ועשרים לוג שהן מטילין לכל ספל וספל מבלאי מכנסי כהנים ומהמינייהן מהן היו מפקיעין ובהן היו מדליקין ולא היה חצר בירושלים שאינה מאירה מאור בית השואבה חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין בפניהם באבוקות של אור שבידיהן ואומרים לפניהם דברי שירות ותושבחות והללים בכנורות ובנבלים ובמצלתים ובחצוצרות ובכלי שיר בלא מספר על חמש עשרה מעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים כנגד חמש עשרה (מעלות) שבתהלים שעליהן ליום עומדין בכלי שיר ואומרים שירה

§ It is taught in a *baraita*: They said about Rabban Shimon ben Gamliel that when he would rejoice at the Celebration of the Place of the Drawing of the Water, he would take eight flaming torches and toss one and catch another, juggling them, and, though all were in the air at the same time, they would not touch each other. And when he would prostrate himself, he would insert his two thumbs into the ground, and bow, and kiss the floor of the courtyard and straighten, and there was not any other creature that could do that due to the extreme difficulty involved. And this was the form of bowing called *kidda* performed by the High Priest.

תניא אמרו עליו על רבן שמעון בן גמליאל כשהיה שמח שמחת בית השואבה היה נוטל שמנה אבוקות של אור וזורק אחת ונוטל אחת ואין נוגעות זו בזו וכשהוא משתחוה נועץ שני גודליו בארץ ושוחה ונושק את הרצפה וזוקף ואין כל בריה יכולה לעשות כן וזו היא קידה

Source 23: Talmud Shabbat 21b

The Sages taught in a *baraita*: The basic mitzva of Hanukkah is each day to have a light kindled by a person, the head of the household, for himself and his household. And the *mehadrin*, i.e., those who are meticulous in the performance of mitzvot, kindle a light for each and every one in the household. And the *mehadrin min hamehadrin*, who are even more meticulous, adjust the number of lights daily. Beit Shammai and Beit Hillel disagree as to the nature of that adjustment. Beit Shammai say: On the first day one kindles eight lights and, from there on, gradually decreases the number of lights until, on the last day of Hanukkah, he kindles one light. And Beit Hillel say: On the first day one kindles one light, and from there on, gradually increases the number of lights until, on the last day, he kindles eight lights.

Ulla said: There were two *amora'im* in the West, Eretz Yisrael, who disagreed with regard to this dispute, Rabbi Yosei bar Avin and Rabbi Yosei bar Zevida. One said that the reason for Beit Shammai's opinion is that the number of lights corresponds to the incoming days, i.e., the future. On the first day, eight days remain in Hanukkah, one kindles eight lights, and on the second day seven days remain, one kindles seven, etc. The reason for Beit Hillel's opinion is that the number of lights corresponds to the outgoing days. Each day, the number of lights corresponds to the number of the days of Hanukkah that were already observed. And one said that the reason for Beit Shammai's opinion is that the number of lights corresponds to the bulls of the festival of *Sukkot*: Thirteen were sacrificed on the first day and each succeeding day one fewer was sacrificed (Numbers 29:12–31). The reason for Beit Hillel's opinion is that the number of lights is based on the principle: One elevates to a higher level in matters of sanctity and one does not downgrade. Therefore, if the objective is to have the number of lights correspond to the number of days, there is no alternative to increasing their number with the passing of each day.

תנו רבנן מצות חנוכה נר איש וביתו והמהדרין נר לכל אחד ואחד והמהדרין מן המהדרין בית שמאי אומרים יום ראשון מדליק שמנה מכאן ואילך פוחת והולך ובית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך אמר עולא פליגי בה תרי אמוראי במערבא רבי יוסי בר אבין ורבי יוסי בר זבידא חד אמר טעמא דבית שמאי כנגד ימים הנכנסין וטעמא דבית הלל כנגד ימים היוצאין וחד אמר טעמא דבית שמאי כנגד פרי החג וטעמא דבית הלל דמעלין בקדש ואין מורידין